

TOIMENPIDEALOITE 117/2005 vp

Vanhusasiainvaltuutetun viran perustaminen

Eduskunnalle

Suomen väestö ikääntyy nopeasti. Yli 64-vuotiaita on nyt noin 830 000, ja heidän osuutensa väestöstä on 15,9 %. Tilastokeskuksen arvion mukaan vanhusväestön osuus kasvaa Suomessa nopeimmin koko EU:n alueella. Vuonna 2030 heitä on arvioitu olevan jo 26 % väestöstä. Erityisen nopeasti tulee kasvamaan 75-vuotiaiden ja sitä vanhempien määrä, jonka on arvioitu yli kaksinkertaistuvan vuodesta 2000 vuoteen 2030, jolloin heitä on arvioitu olevan noin 700 000 eli noin 13 % Suomen väestöstä.

Julkisella sektorilla on nykyään valtakunnan tasolla kuusi niin kutsuttua erityisasiamiehen virkaa: tasa-arvovaltuutettu, vähemmistövaltuutettu, kuluttaja-asiamies, tietosuojavaltuutettu, konkurssiasiamies ja lapsiasiainvaltuutettu. Valtakunnan tasolla toimivien erityisasiamiesten tehtävinä on muun muassa edistää lakien toteutumista omilla sektoreillaan ja antaa ohjeita lakien soveltamiseksi. Erityisasiamiesten toimenkuvaan kuuluu myös yhteiskuntapolitiikkaan vai-

kuttaminen, kuten esimerkiksi tasa-arvovaltuutetulla, vähemmistövaltuutetulla ja lapsiasiainvaltuutetulla.

Suuren ja nopeasti kasvavan vanhusväestön osalta tällainen erityisasiamies puuttuu, vaikka juuri he usein tarvitsisivat viranomaista, joka huolehtisi heidän oikeudenmukaisesta kohtelustaan. Tämän epäkohdan poistamiseksi pitäisi perustaa vanhusasiainvaltuutetun virka. Vanhusasiainvaltuutetun tehtävinä olisi valvoa ikäihmisiä koskevien lakien toteutumista, antaa ohjeita lakien soveltamiseksi ja vaikuttaa yhteiskuntapolitiikkaan ikäihmisten oikeuksien turvaamiseksi. Tällaisen vanhusasiainvaltuutetun viran perustamista ovat esittäneet myös eläkeläisjärjestöt.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin vanhusasiainvaltuutetun viran perustamiseksi.

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 2005

Unto Valpas /vas